

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

परभणी जिल्हा

१९९२-९३

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई

अनुक्रमिका

क्र.सं.	विवरण	पृष्ठ क्रमांक
भाग क्रमांक-१		
१.	जिल्हा दृष्टीकोपात.	१
२.	समालोचन.	९
भाग क्रमांक-२		
१. क्षेत्र व लोकसंख्या		
३.	१९९१ च्या जनगणनेनुसार तालुकानिहाय क्षेत्राकड घारे, व लोकसंख्या.	१
४.	१९५१ पासूनच्या लोकसंख्येमधील तालुकानिहाय दशावाषट्किक फरक.	३
५.	१९९१ च्या जनगणनेनुसार जिल्ह्यातील गांवांचे व लोकसंख्येचे गटानुसार तालुकानिहाय वर्गीकरण.	६
६.	१९९१ च्या जनगणनेनुसार जिल्ह्यातील बाहेरचे लोकसंख्येच्या गटानुसार तालुकानिहाय वर्गीकरण.	८
७.	१९९१ च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणारे भांची तालुकानिहाय आकडेवारी.	९
८.	जिल्ह्यातील लोकसंख्येचे १९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे वयोगटानुसार व धार्मानुसार वर्गीकरण.	१२
९.	१९९१ च्या जनगणनेनुसार तालुकानिहाय अनुसूचित जाती जमातीची व सवयीधर यांची आकडेवारी	१३
१०.	१९८१ च्या जनगणनेनुसार घरांच्या भिती, छप्परे यासाठी वापरलेल्या साधन सामग्रीनुसार घरांचे वर्गीकरण.	१५
११.	१९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण व नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण.	१७

[दीर्घ]

१.	२.	३.	४.
१२.	१.१०	१९८१ च्या जनगणनेनुसार अर्धतेनुसार तालुकानिहाय अर्धगांची संख्या.	१९
१३.	१.११	१९८१ च्या जनगणनेनुसार जिल्ह्यातील घारे व त्यांचा वापर.	२१
		२. <u>हवामान.</u>	
१४.	२.१	जिल्ह्यातील निव्वडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व पर्जन्य.	२२
१५.	२.२	जिल्ह्याचे कमाल व किमान तापमान.	२४
		३. <u>प्रीती व जलसिंचन.</u>	
१६.	३.१	तालुकानिहाय जमीनीचा वापर.	२५
१७.	३.२	तालुकानिहाय जिल्ह्यातील निरनिराळ्या पिकाखालील क्षेत्र.	२९
१८.	३.३	मुख्य पिकाचे दर हेक्टरी उत्पन्न व एकूण उत्पादन.	३९
१९.	३.४	विविध सांधांनानी ओलीताखाली असलेले तालुकानिहाय क्षेत्र.	४१
२०.	३.५	तालुकानिहाय जिल्ह्यातील निरनिराळ्या पिकाखालील ओलीताचे क्षेत्र.	४३
२१.	३.६-अ]	तालुकानिहाय सिंचन विहीरी व इतरविहीरीची माहिती.	४९
२२.	३.६-ब]	तालुकानिहाय कूप नलीकांचीसंख्या.	५१
२३.	३.७	तालुकानिहाय विहीरी खोरीच लघुसिंचन योजनेची कामे.	५३
२४.	३.८	जिल्ह्यातील मोठे व मध्यम प्रकल्प.	५५
२५.	३.९	१९८५-८६ च्या कृषि गणनेनुसार वहीत-धारणा जमीनीची संख्या व क्षेत्रफळ.	६०
२६.	३.१०	१९८७ च्या पशुगणनेनुसार तालुकानिहाय कृषि शिष्यांक अवजारे.	६२
२७.	३.११	तालुकानिहाय दुष्काळ, टंचाई सदृश्य परिस्थिती.	६३
२८.	३.१२	तालुकानिहाय टंचाईच्या दुर्बलतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाईस्त भाग ठरविण्यापासतची माहिती.	६७

[तीन]

१.	२.	३.	४.
		<u>४. पशुसंवर्धन, वन व मत्स्यव्यवसाय</u>	
२९.	४. १	१९८७ च्या पशुगणनेप्रमाणे तालुकानिहाय पशुधान.	६९
३०.	४. २	जिल्ह्यातील वैद्यकीय संस्थांची संख्या.	७४
३१.	४. ३	रोगाच्या प्रकारानुसार पशूंच्या मृत्यूची संख्या.	७६
३२.	४. ३-अ]	जिल्ह्यातील विविध पशुवैद्यकीय संस्थांचे कार्य.	७७
३३.	४. ४	मान्यताप्राप्त पशुव घ गृहे व त्यात कत्तल केलेल्या पशूंची संख्या.	७८
३४.	४. ५	जिल्ह्यातील वनक्षेत्रा.	८०
३५.	४. ६	जिल्ह्यातील मुख्य वृ गौणा वनउत्पादने.	८१
३६.	४. ७	जिल्ह्यातील भुजल व मत्स्यव्यवसाय	८२
		<u>५. उद्योग, रोजगार, विज व आर्थिक गणना.</u>	
३७.	५. १	कारखान्यांतील कामगारांची दैनिकसंख्या.	८४
३८.	५. २	चालकारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण.	८८
३९.	५. ३	कारखान्यांचे कामाच्या दिवसानुसार वर्गीकरण.	९२
४०.	५. ४	उद्योगाच्या महत्त्वाच्या पावींची आकडेवारी.	९६
४१.	५. ५	जिल्ह्यातील रोजगार विनिमय केंद्रांतील आकडेवारी.	९७
४२.	५. ६	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम.	१००
४३.	५. ७	१९९२ च्या कर्मचारी गणनेनुसार कर्म्या-पांचीसंख्या.	१०१
४४.	५. ८	जिल्ह्यातील निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार.	१०२
४५.	५. ९	विजेच्या पुरवठा झालेली शहरे व छोडी.	१०३
४६.	५. १०	विजेचा निर्मितीचा प्रकार व वापर.	१०५
४७.	५. ११	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार जिल्ह्यातील प्रमुखा उद्योग गटानुसार कृषि व विगरकृषि उद्योग.	१०३ १०६ १०३
४८.	५. १२	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार प्रमुखा उद्योगगटा-नुसार उद्योगांचीसंख्या. [कृषि व विगरकृषि] आर्था सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या.	१०६ १०८ १०० ६०

[वार]

क्र.	२.	३.	४.
५९.	५. १३	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार जिल्ह्यातील महत्वाच्या उद्योगगटानुसार कृषि व विंगरकृषि आस्थापनांची संख्या.	१०९
५०.	५. १४	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार जिल्ह्यातील महत्वाच्या उद्योगगटानुसार कृषि व विंगरकृषि आस्थापनांतील कामगारांची संख्या.	११०
५१.	५. १५	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार विंगर कृषिसहकारी आस्थापनां [सर्व उद्योगगट एकत्र धास]	१११
५२.	५. १६	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार प्रमुखा उद्योगगटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगाराची संख्या.	११२
५३.	५. १७-अ]	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार उत्पादन व तुरुस्ती सेवा या उद्योग गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.	११३
५४.	५. १७-ब]	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार उत्पादन व तुरुस्ती सेवा या उद्योगगटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.	११४
५५.	५. १८-अ]	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार घाऊक व किरकोळ व्यापारी स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.	११५
५६.	५. १८-ब]	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार घाऊक व किरकोळ व्यापारी आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.	११६
५७.	५. १९-अ]	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगतसेवासकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमानगटानुसार संख्या.	११७
५८.	५. १९-ब]	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगतसेवा आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची एकूण संख्या.	११८
५९.	५. २०-अ]	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार सर्व उद्योगगट मिळून एकत्र स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.	११९

[प्रांश]

१.	२.	३.	४.
६०.	५. २०-स]	१९१० च्या आर्थिक गणनेनुसार सर्वउद्योग गट मिळून झकटा आस्थापनाची रकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या :- सहकार.	१२०
६१.	६. १	विविधा प्रकारच्या सहकारी संस्था.	१२१
६२.	६. २	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या संस्थांची माहिती.	१२३
६३.	६. ३	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची लेखा परीक्षा वर्गा प्रमाणे वर्गवारी.	१२४
६४.	६. ४	जिल्ह्यातील राज्य आणि जिल्हापातळीवरील सहकारी ढकांचे कार्य.	१२५
६५.	६. ५	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य.	१२७
६६.	६. ६	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य.	१३०
६७.	६. ७	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य.	१३३
६८.	६. ८	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे.	१३५
६९.	६. ९	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांनी दिलेली पिककर्जे	१३६
७०.	६. १०	जिल्ह्यातील आदिवासी शेतकरी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे.	१३७
७१.	६. ११	जिल्ह्यातील विंगर कृषि पतसंस्थांचे कार्य.	१३८
७२.	६. १२	जिल्ह्यातील जिल्हा आणि पणान संस्थांचे कार्य.	१३९
७३.	६. १३	जिल्ह्यातील उत्पादन संस्था आणि सामाजिकसेवा संस्थांचे कार्य.	१४२
७४.	६. १४	जिल्ह्यातील उत्पादन संस्था आणि सामाजिकसेवा संस्था यांचे महत्वाचे कार्य.	१४४
७५.	६. १५	जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती.	१४६
७६.	६. १६	जिल्ह्यातील शावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे.	१५७

[सहा]

१. २. ३. ४.

७. आरोग्य सेवा.

७७.	७.१	सार्वजनिक व अर्धसिहाय्यीत संस्थातर्फे उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची तालुकानिहाय माहिती.	१५७
७८.	७.२	नोदंणीकेलेल्या जन्म मृत्यूची संख्या.	१५९
७९.	७.३	जिल्ह्यातील विविध कारणांनुसार झालेल्या मृत्यूची संख्या.	१६१
८०.	७.४	माता-वाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लसटोयणी विषयक तालुकानिहाय माहिती.	१६२
८१.	७.५	कुटुंबनियोजन केंद्रांची तालुकानिहाय माहिती.	१६४

८. शिक्षण

८२.	८.१.	१९९१ च्या जनगणनेनुसार तालुकानिहाय साक्षरता.	१६६
८३.	८.२.	शैक्षणिक संस्था व शिक्षकांची संख्या.	१६८
८४.	८.३	पुर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक, व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची स्तर-निहाय संख्या. आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी.	१६९
८५.	८.४	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्थांची माहिती.	१७१
८६.	८.५	जिल्ह्यातील आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणारी मोफत शिक्षणाची सवलत.	१७३
८७.	८.६	जिल्ह्यातील प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च.	१७४
८८.	८.७	जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन [कनिष्ठ महाविद्यालय] व तांत्रिक शाळा.	१७५
८९.	८.८	जिल्ह्यातील तालुकानिहाय प्रौढ साक्षरता केंद्र.	१७६
९०.	८.९	जिल्ह्यातील शिक्षकाकरीता असलेल्या प्रशिक्षणसंस्था.	१७७

पुढे चालू.....

परीक्षके/-

[सात]

१.	२.	३.	४.
२. परिवहन व दळणावळ.			
९१.	९.१-अ]	जिल्ह्यातील रेल्वे मार्गांची लांबी.	१७८
९२.	९.१-ब]	जिल्ह्यातील रेल्वे स्थानकांची तालुकानिहाय यादी.	१७९
९३.	९.२	प्रकार व पृष्ठभागा नुसार जिल्ह्यातील रस्त्यांची लांबी.	१८२
९४.	९.३	जिल्ह्यातील वापरात असलेली मोटारवाहनांची संख्या.	१८४
९५.	९.४	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची [यादी] वाहतूक व वायतची माहिती .	१८५
९६.	९.५	महत्वाच्या रस्त्यांवरील वाहतूक गणना.	१८६
९७.	९.६	जिल्ह्यातील पोस्ट, तारघारे दुरध्वनी सेवा, रेडीओ व दुरदर्शनसंघ यांची आकडेवारी.	१९१
१०. स्थानिक संस्था.			
१००.	१०.१	स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च .	१९२
१०१.	१०.२	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च.	१९३
१००.	१०.३	जिल्ह्यापरिषदांचे वाववार उत्पन्न व खर्च.	१९५
१०१.	१०.४	जिल्ह्यातील नगरपरिषदांचे उत्पन्न व खर्च.	१९७
१०२.	१०.५	जिल्ह्यातील नगरपरिषदा व होत्रातील इमारतींची वापरानुसार संख्या व त्यांची निवासितर उपयोगी असणा-या इमारती अगस्त्यांच्या भागांमध्ये घालणा-या उद्योग/ व्यवसाया संधीची माहिती.	१९९
११. वार्षिक योजना.			
१०३.	११.१	विविधा विकास विभागातील झालेला भोजन-तर्गत खर्च.	२०५
१०४.	११.२	जिल्ह्यातील वार्षिक भोजनाखालील महत्वाची भाौतिक साधने.	२०८
१०५.	११.३	रोजगार हमी योजने वायतची आकडेवारी .	२१४
१०६.	११.४	रोजगार हमी योजनेखालील घेतलेली कामे व त्थावरील रोजगार व खर्च.	२१५
१०७.	११.५	पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाईतबंधी केलेल्या उपाय योजना .	२१६

दुहे चालू...

[आठ]

१.	२.	३.	५.
१०८	११.६	सकरीत/अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्यासाठी व त्यांखालील धोडा.	२१८
१०९.	११.७	रासायनिक-छाताचे वाटप.	२२०
११०	११.८	जिल्ह्यातील साखर कारखाने.	२२१
१११	११.९	दुग्धा संस्थांची माहिती.	२२२
११२	११.१०	अधर्षाणा प्रवृत्ती कार्यक्रमाची प्रगती.	२२३
११३.	११.११	एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमांची प्रगती त्सावरील तरतूद आणि खर्च.	२२४
११४.	११.१२	दिस कलमी कार्यक्रम.	२२७
११५.	११.१३	विशेषा घटक योजना.	२३०
११६.	११.१४	जिल्ह्यातील विशेषा गरजांच्या स्थानिक विकास कार्यक्रमांची माहिती.	२३१
१२. किंती व निर्देशांक.			
११७	१२.१	निवडक शोतीमालांच्या सरासरी घांऊक किंती.	२३२
११८.	१२.२	जिल्ह्या मुख्यालय ठिकाणाचे आवश्यक वस्तुच्या सरासरी किरकोळ किंती.	२३४
११९	१२.३	नाडेड केंद्रातील कामगारांच्या ग्राहक किंतीचे निर्देशांक.	२४२
१३. न्याय, पोलीस व कारागृहे.			
१२०	१३.१	जिल्ह्यातील पोलीस दलांची एकूण संख्या.	२४३
१२१	१३.२	जिल्ह्यातील गुन्ह्यासंबंधी आकडेवारी.	२४४
१२२	१३.३	जिल्हा कारागृहात दाखल केलेले गुन्हेगार.	२४६
१२३	१३.४	जिल्हा कारागृहात दाखल झालेल्या गुन्हेगारांचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रांनुसार वर्गीकरण.	२४७
१२४	१३.५	दिव्याणी व फौजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कामे.	२४९
१४. पॅका, संयुक्त भांडवली संस्था व विमा.			
१२५	१४.१	पॅक कार्यालये, वर्गीकृत पॅका आणि संख्या त्यांच्याठेवी व कर्णे या बाबतची तालुका निहाय माहिती.	२५०
१२६	१४.२	संयुक्त भांडवली संस्था.	२५१
१२७.	१४.३	जिल्ह्यातील उतरविलेल्या विमा पत्रांची संख्या व रक्कम.	२५२

[नऊ]

१.	२.	३.	४.
१५. संकीर्ण.			
१२८.	१५. १	तालुकानिहाय चित्रापट गृहा विषयाची माहिती.	२५३
१२९.	१५. २	जिल्ह्यातील गोडा केलेली अल्पवृत्तीची रक्कम.	२५५
१३०.	१५. ३	तालुकानिहाय गोडा केलेला जमीन गटसुल.	२५६
१३१.	१५. ४	छापखाने आणि छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे आणि नियतकालिके या बाबत तालुकानिहाय माहिती.	२५८
१३२.	१५. ५	स्वतःच्या दुकानांनी पुरवलेली तांदुळ, गहू, ज्वारी, भायार व छाद्य तेल.	२६०
१३३.	१५. ६	लेव्हीच्या स्वस्मात गागणी व वसूल केलेले धान्य.	२६१
१३४.	१५. ७	१९८९ मधील लोकसभानिवडणूक व १९९० मधील विधानसभा निवडणूक यासंदर्भाची आकडेवारी.	२६२
१३५.	१५. ८	अधिकारी व प्रवासी यांचेसाठी असलेल्या विभ्राम-गृहांची तालुकानिहाय यादी.	२६४
१३६.	१५. ९	निवडक निर्देशांकांचे कल.	२६७

X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X
 X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X
 X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X
 X=X=X=X=X=X=X=X=X=X
 X=X=X=X=X=X=X=X=X=X
 X=X=X=X=X=X=X=X=X=X
 X=X=X=X=X=X=X=X=X=X
 X=X=X=X=X=X=X=X=X=X
 X=X=X=X=X=X=X=X=X=X

भाग-१

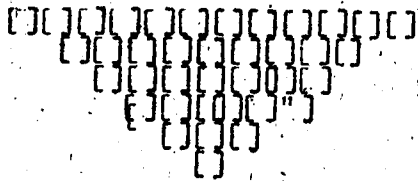
जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

१९९१-९२

जिल्हा:- परभाणी.

मधील.

१. दृष्टीक्षेपात जिल्हा परभाणी.
२. समालोचन.

मीसके/-
=====

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९९२-९३.
दुबटीक्षोपात जिल्हा परभाषाणी.

अ. क्र.	बाब	परिमाण	परभाषाणी जिल्हा.	महाराष्ट्र राज्य
१.	२.	३.	४.	५.

[एक] प्राकृतिक रचना:-

अ] भौगोलिक स्थान

१] उत्तर अक्षांश	अंश	१८.४५ ते २४.०१	१६.४ ते २२.१
२] पूर्व रेखांश	अंश	७६.१३ ते ७७.२९	७२.६ ते ८४.९

ब] हवामान [१९९२]

१] तापमान	अंश	११.५	२.६
अ] किमान	सेल्सिअस		
ब] कमाल	"	४२.५	४६.२
क] पर्जन्य [सरासरी]	मि. मि.	८६५	उ. ना.

क] प्रशासकीय विभाग [१९९३]

१] तालुके	संख्या	१२	३०३
२] पंचायत समित्या	"	७	२९८
३] टंवाईग्रस्त तालुके (१९९२-९३)	"	४	२२६
		[पूर व अतीदुबटी]	
४] एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्पगत	"	७	२९८
५] बाहरे	"	११	३३६
६] गावे [रकूणा]	"	१५१४	४३०२७
अ] निर्जन	"	४५	२६१५
ब] वस्ती असलेली	"	१४६९	४०४१२
७] क्षेत्राफळ	चौ. कि. मी.	११०३०.५	३०७७१३.०

[दोन] प्रशासकीय संस्था [३१/३/९३]

१] पंचायत समित्या	संख्या	७	२९८
२] महानगर पालिका	"	—	१२
३] नगर परिषदा	"	११	२३१
४] कटक संडे	"	—	७
५] ग्रामपंचायती [३१.३.९३]	"	११४५	२६५८४
[गटग्रामपंचायतीधारण]		[३१.१२.९२]	[३१.३.९२]
६] पोलीस स्थानके	"	२७	८३३

पूढे पालू...

१.	२.	३.	४.	५.
[तीन] लोकसंख्या [१९९१ स्थायी]				
१] ग्रामीण	आकडे-	१६, ४०	४, ८३, ९६	
२] नागरी	हजारात	४, ७७	३, ०५, ४२	
३] एकूण	"	२१, १७	७, ८९, ३८	
४] अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	"	२, ३३	८७, ५८	
५] अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्ये - टक्केवारी ची एकूण लोकसंख्येची टक्केवारी.		११.०२	११.०९	
६] अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	आकडे- हजारात	१, ११	७३, १८	
७] अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्ये-टक्केवारी ची एकूण लोकसंख्येची- टक्केवारी .		५.२७	९.२७	
८] पुरूषा	आकडे - हजारात	१०, ८४	४, ०८, २६	
९] स्त्रिया	"	१०, ३३	३, ८१, १२	
१०] स्त्रिया-पुरूषा प्रमाण	१००० पुरूषा- मागे स्त्रिया- चे प्रमाण- दर चौ. कि. मी.	९५३	९३४	
११] लोकसंख्येची घनता	क्षेत्रातील- लोकसंख्या	१९१	१५७	

१२] साक्षरतेचे प्रमाण [१९९१ स्थायी]

१] एकूण	टक्केवारी	४७.५८	६४.८७
२] पुरूषा	"	६४.९०	७६.५६
३] स्त्रिया	"	२९.४१	५२.३२
४] राज्यामध्ये जिल्हाचा क्रमिक	संख्या	२८	--

१.	२.	३.	४.	५.
[चार] कृषि			१९९०-९१	१९९१-९२
====			[अस्थाई]	[अस्थाई]
१] भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर		१०, ९७	३, ०७, ५८
२] जंगलव्याप्त क्षेत्र व त्याची भागोलीक क्षेत्राची टक्केवारी	----- टक्केवारी		३८ ३.८०	५४, ०० १७. ५६
३] शेतीला उपलब्ध नसलेली जमीन.				
अ] बिगर शेतीवापरा ढालील जमीन	हजार हेक्टर		४१	११, १८
ब] पडीत आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	-----"		१८	१७, १५
क] एकूण [अ+ब]	-----"		५९	२८, ३३
४] पडीत जमीनीव्यतीरीक्त लागवड न केलेली इतर जमीन.				
१] कायमगुरे चरण आणि इतर	-----"		३७	१५, १६
२] झाडेझाडूपाढालील जमीन	-----"		२	१, ७९
३] लागवडीयोग्य पण पडीत जमीन	-----"		३९	१०, ३०
५] पडीत जमीन:				
१] चालूपड	-----"		२७	१०, ५४
२] इतरपड	-----"		२४	१०, १८
६] पिका ढालील क्षेत्र.				
१] पिकाढालील निव्वळक्षेत्र	-----"		८, ०७	१, ७७, ३०
२] दुसोटा क्षेत्र	-----"		१, ०४	२७, ४९
३] एकूण पिकाढालील क्षेत्र	-----"		९, ११	२, ०४, ७९
७] ओलीतक्षेत्र [अस्थाई]				
१] निव्वळ ओलीत क्षेत्र	-----"		१, ०५	२१, ६५
२] एकूण ओलीतक्षेत्र	-----"		५, ३०	२८, १४
३] महत्वाच्या पिकाढालील क्षेत्र [अन्धान्ये]	-----"		५, ६१	१, ३०, ३५

१. २. ३. ४. ५.

वहीतधीलरणा जमिनी [१९९०-९१]	संख्या	स्थ. [ई]	अंतीम
१] २ हेक्टरपेक्षा कमी.	"००"	२, ३९, ०	६, ००, २४
२] २ ते १० हेक्टर	"-	६, ५३, ८	३, २९, ६८
३] १० हेक्टरपेक्षा जास्त	"-	६०, ८	१, ७०, ६
१०] जमीन महसूलवसूली [१९९२-९३]	लाखा- मध्ये	५०	७१, ६६
११] जिल्हा परिषाद उपकर	"-	६३	१६, १२
१२] पंचायत समिती उपकर	"-	११	६, ६६

[पांच] पशुसंवर्धन:

[पशुगुणाना १९८७ अंतीम]

	संख्या-		
१] एकूण पशुधान	हजारात	१३, २५	३, ४२, ५५
२] गायी व बैल	"-	७, ३५	१, ६९, ८३
३] म्हशी व रेडे	"-	१, ४१	४७, ५५
४] मेंढरा	"-	५०	२८, ७३
५] घोळ्या	"-	३, ८२	९१, ९५
६] कोबड्या व बदके	"-	२, ८९	२, ४८, ३९

[सहा] सहकार :

३१/३/९३ [११-९३] [९२-९३]

	संख्या		
१] सहकारी संस्था	संख्या	२, ४०३	१, १८, ४५७
२] प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्था	"-	८८९	१९, ७८७
३] प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थाची सभासद संस्था	संख्या- हजारात.	३, १०	७९, ९४
४] दुग्धा गाळा संस्था	संख्या	२१९	१७२८१
५] प्राथमिक कृषिपतसंस्थांनी दिलेले फंड	मध्ये- कोटीत	५	१०१८

[सात] जलसिंचन [३०/६/१९९३]

१] पूर्ण झालेले प/टबंधारे प्रकल्प व त्याखालील

लाभाक्षेत्रा

[३०/६/९३] [३०/६/९१]

	संख्या		
१] मोठे प्रकल्प	संख्या	१	२१
लाभाक्षेत्रा	हजारहेक्टर	५७ (X)	उना.
२] मध्यमप्रकल्प	संख्या	२	१७१
लाभाक्षेत्रा	हजारहेक्टर	१० (X)	उना.

टीप: (X) सुधारित.

पुढे चालू

१. २. ३. ४. ५.

जलसिंचन-पुढे चालू...]

३] लघू प्रकल्प [पुढेभाग]	संख्या	७०	१,५५०
लाभाक्षेत्र	हजारहेक्टर	२२	उ.ना.
४] सिंचन विहीरीरक्षाली भाजणारे क्षेत्र	-----"	[१०-११] २७	[११२०] १२,१५

[आठ] उद्योग [डिसेंबर १९९२]
अखोर.

१] नोंदणीकृत कारखान्याची संख्या- संख्या	-----"	२०९	२८,४०४
२] नोंदणीकृत [चालू] कारखान्याची संख्या [उत्पादन चालू असलेले]	-----"	१८९	२४,५४९
३] साधार कारखान्याची संख्या [चालू असलेले खाजगीधारण]	-----"	३	१००
४] साधार कारखान्यातील साधारेंचें उत्पादन [१९९२-९३]	हजार मेटन	५९	४०,९१
५] सर्व सूत गिरण्यांची संख्या. संख्या	-----"	५	१६५

[नऊ] वीज [३१.३. १९९३]

१] वीज पुरवठा केलेली गाहरे व खेडी [३१.३.९३]	-----"	१,४८०	३९,६६१
२] विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या.	-----"	१,४६९	३९,४१३
३] वीज पुरवठा केलेले पंपसंघ [१९९२-९३ अखोर एकूण]	संख्या- हजारात	५५ [९२-९३]	१,७६१ [३१.३.१९९३]
४] गोवर गॅस संयंत्रे [१९९२-९३ अखोर एकूण]	संख्या	२३८१	३४८३६

टीप:- अ.क. साम मध्ये दर्शाविलेले मोठे व मध्यम प्रकल्प हे परभण्णी
जिल्ह्यातील नमुद करण्णात आले आहेत.

[बहा] सार्वजनिक आरोग्य [१९९२]

१] रुग्णालये	संख्या	११	८३०
२] दवाखाने	"	२२	१७०२
३] प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	"	५१	१६७२
४] प्राथमिक आरोग्य पथके-	"	८	८१
५] स्वात्मिक बालविभाग मोन्सा गट	"	१	१४१
६] अंगणवाडीत उपस्थित राहणारी मुले	"	[९२-९३] १३,४८०	[९१-९२] १०,५०,३०३

[अकरा] शिक्षणः

[१९९०-९१]

[१९९२-९३]

१] एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	१,६२७	५९,२९९
२] एक शिक्षाकी शाळा	"	२०४	[८९-९०] ८६६९
३] प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या- हजारात	२५५	११,०६५
४] प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	"	६	२८२
५] प्रत्येक शिक्षकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	"	४४	३९

[बारा] दुय्यम शिक्षणः

[३०.९.९०]

[३०.०.९३]

१] दुय्यम शाळा	संख्या	१६८	११२८०
२] दुय्यम शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्याहजारात	८४	६३२२
३] दुय्यम शाळेतील शिक्षक	"	३	१,९५
४] प्रत्येक शिक्षकामागे शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३३	३२

[तेरा] उच्च शिक्षणः

१] संख्या	संख्या	३३	१२१०
२] एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	४०	१२३९

[चौदा] प्रौढ शिक्षण [९२-९३]

[साधारण केंद्रे] [प्रौढ शिक्षण केंद्रे]

अ] प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	११,१५७	४,२७३
ब] प्रौढांची उपस्थिती	संख्या हजारात	१,०७ [१०]	१,२७
क] तांत्रिक शिक्षण			
अ] शासकीय व शासनसहाय्यीत	संख्या	[१९९२-९३] ३	[१९९२-९३] १२६
ब] इतर [आजगी]	"	--	२५१
२] शासकीय व शासनसहाय्यीत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था मध्ये मूल जालेल्या जागा	"	८९६	५८०५६

१	२	३	४	५
३] तांत्रिक व व्यावसायिक शिक्षण संस्था				
अ] शासकीय व सहाय्यता प्राप्त संस्था	संख्या	६		४३४
ब] इतर [खाजगी]	"	२४		३७५१
४] शासकीय व तांत्रिक शिक्षण संस्था	"	१		२८३
५] अभियांत्रिकी प्रवेशाक्षमता				
५] अभियांत्रिकी संस्था	संख्या	उ.ना		उ.ना
६] पारितोषिक आणि वारसा	व्यवस्था	[स्थायी]		[अस्थायी]
[३१.३.९३]				
७] एकूण रेल्वे मार्ग लांबी	कि.मी.	२५९		५४५५
८] बारमाही रस्त्यांनी जोडलेली गावे	संख्या	८६९		२४, ५१७
९] एकूण रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	६५३३		१, ७७, ०१२
१०] राष्ट्रीय महामार्गांची लांबी	"	—		२९४९
११] राज्य महामार्गांची लांबी	"	११४९		३१७७२
१२] महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	"	१६५३		३९३४९
१३] इतर, जिल्हा रस्त्यांची लांबी	"	९६०		३९८१९
१४] ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	"	२२८७		६३१३३
[सोळा] पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा		[९२-९३]		[१.४.९१]
कठीण गावांची संख्या	संख्या	९४८		१९१४
१] खोड्यांना केलेला पाणीपुरवठा		[१९९२-९३]		[११-९३]
अ] नळाचा पाणीपुरवठा	"	१७०		३५१
ब] कूप नलीका	"	६३४		—
क] विहीरी (सहाय्य)	"	—		७७०
२] टँकर्स, किंवा बैलगाडीने पाणी पुरवठा केली जाणारी गावे	"	११९		५६२०
३] योजनेत समाविष्ट करावयाची गावे	"	—		—
[सोळा] धारवांधाणी [१९९२-९३]		[१९९२-९३]		[१९९०-९१]
१] जिन कामगारासाठी केलेला झोपड्या [x] विकास कार्यक्रमातील कुटुंबे	संख्या	१४०		१७००
२] शहरी क्षेत्रातील कुटुंबे	संख्या	१		३४
लाभार्थी [१९९२-९३]	लाखात			
अ] जूने	संख्या	९४		१, ७७, ६५१
ब] नवीन [१९९३-९४]	"	५३१२		१, ६३, ४३०
[एकोनिस] रोजगार निर्माती [९२-९३]	मनुष्य			
अ] रोजगार हमी योजना	दिवस	०.६२		१४.८०
ब] जवाहर रोजगार कार्यक्रम	कोटीत	०.२६		८.२३

[८]

क्र.	विवरण	३	४	५
[विस]	आदिवासी कल्याणकारी, मुख्यदिवस योजना. कोटीत	[१२-१३]	[११-१२]	
	[३१.३. १९९३]			
	आदिवासी करीता आश्रमशाळा संख्या	९	६०९	
[एकविस]	मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना [१९९२-९३]	[१९९२-९३]	[१९९१-९२]	
अ]	मागासवर्गीयांसाठी वस्तीगृहे संख्या	८८	१९२	
ब]	वस्तीगृहात राहणाऱ्या विद्यार्थी	४०५०	११,४७४	
[बावीस]	जिल्हा नियोजन [१९९२-९३]			
१]	वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रु कोटीत १८	३३,७३	
२]	अनुशोधा शास्त्र काढण्यासाठी तरतूद	९	४,४८	
[तेवीस]	नागरी पुरवठा [१९९२-९३]			
१]	रास्त भावाची दुकाने संख्या	१८०७	४०४२९	
२]	पुरविलेला एकूण साठा हजारात	४२	उ.ना.	
३]	साप्ताहिक गुडामे संख्या	२८	९८५	
४]	साठवण्याची क्षमता हजारात	१६	५८६	

टीप: १] [x] = जवाहर रोजगार योजने अंतर्गत.

२] अ.क्र. सोळा स्तंभा क्र-४ मधील कठीणागावे ही ग्रीनडुकप्रमाणे देण्यात आली आहेत.

३] उना = उपलब्ध नाही.

४] x- ही आकडेवारी "प्रौढ शिक्षण" कार्यक्रमाची नसून "संपूर्ण साक्षरता अभियान" कार्यक्रमाची आहे.

आधार: - अर्धा व शांखिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन मुंबई-५१.